

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2011/65/EU om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr

(COM(2017) 38 final — 2017/0013 (COD))

(2017/C 345/18)

Ordfører: **Brian CURTIS**

Anmodning om udtalelse	Rådet, 20.2.2017 Europa-Parlamentet, 1.2.2017
Retsgrundlag	Artikel 114 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget i sektionen	15.6.2017
Vedtaget på plenarforsamlingen	5.7.2017
Plenarforsamling nr.	526
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	139/0/4

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU mener, at ændringen af dette direktiv kommer på det rigtige tidspunkt og er nødvendig for at forhindre handelshindringer og konkurrenceforvridning i EU.

1.2. EØSU konstaterer, at der har fundet en omfattende interessenthøring sted og været foretaget en konsekvensanalyse. Resultaterne heraf er afspejlet i Kommissionens forslag.

1.3. Udelukkelsen af pibeorgler fra direktivets anvendelsesområde, som skyldes både økonomiske og kulturelle hensyn, vil bidrage til at undgå et tab på op mod 90 % af arbejdspladserne i sektoren og et årligt tab på op mod 65 mio. EUR inden 2025.

1.4. EØSU støtter, at friktionsdrevne, mobile ikke-vejgående maskiner udelukkes fra direktivets anvendelsesområde. Dette vil støtte sektorens industrielle udvikling ved at fjerne forskelsbehandlingen af maskinerne.

1.5. EØSU mener ikke, at direktivet i sig selv er nok til at opnå affaldshierarkiets højeste prioritet — affaldsforebyggelse. Udvalget anbefaler en kombination af RoHS-direktivet, direktivet om miljøvenligt design og WEEE-direktivet for at sikre opfyldelse af disse mål.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Forslagets begrundelse og formål

2.1.1. I direktiv 2011/65/EU (RoHS 2) fastsættes regler om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr (EEE). Bestemmelserne i RoHS 2 gælder alt EEE på EU-markedet, uanset om det er fremstillet i EU eller i tredjelande. RoHS 2 berører primært industriproducenter, importører og distributører af EEE såvel som EEE-kunder.

2.1.2. RoHS 2 fokuserer på affaldshierarkiets højeste prioritet, nemlig affaldsforebyggelse. Affaldsforebyggelse omfatter bl.a. foranstaltninger, der begrænser indholdet af skadelige stoffer i materialer og produkter. Reduktion af mængden af farlige stoffer i elektrisk og elektronisk affald letter affaldshåndteringen. Det fremmer genbrug af produkter og genanvendelse af brugte materialer, hvilket gavner den cirkulære økonomi.

2.1.3. RoHS 2 er nødvendig for at forhindre handelsbarrierer og konkurrenceforvridning i EU, som kan opstå, hvis der er forskelle mellem medlemsstaternes love eller administrative foranstaltninger vedrørende begrænsningen af anvendelsen af farlige stoffer i EEE. Det bidrager også til at beskytte menneskers sundhed og til miljørigtig bortskaffelse og nyttiggørelse af elektrisk og elektronisk affald.

2.1.4. RoHS 2 er en omarbejdning af det tidligere RoHS-direktiv 2002/95/EF (RoHS 1). Begge RoHS-direktiver har ført til en reduktion i brugen af farlige stoffer i hele verden: adskillige lande, herunder Kina, Korea og USA, har indført lovgivning, der minder om RoHS. Med RoHS 2 blev der indført nye definitioner, og anvendelsesområdet blev udvidet til at omfatte medicinsk udstyr og overvågnings- og reguleringsinstrumenter. Effekten af disse bestemmelser blev vurderet i Kommissionens forslag i 2008. Der blev imidlertid også indført andre ændringer med RoHS 2, nemlig det »åbne anvendelsesområde«, via en ny kategori 11: »Andet EEE, der ikke er dækket af ovenstående kategorier«. Med disse ændringer gøres direktivet gældende for alt EEE (undtagen udstyr, der eksplicit er udelukket), og der åbnes op for en bredere fortolkning af EEE baseret på en ny definition af elafhængigheden. Bestemmelserne om et »åbent anvendelsesområde« blev ikke vurderet særskilt, da de blev indført i RoHS 2.

2.1.5. Kommissionen har beføjelser til at undersøge behovet for at ændre direktivets anvendelsesområde hvad angår det åbne anvendelsesområde, der blev indført med omarbejdningen i 2011. Kommissionen har foretaget denne vurdering og konstateret en række problemer vedrørende anvendelsesområdet for RoHS 2, som skal løses for at undgå, at lovgivningen får utilsigtede følgevirkninger. Hvis Kommissionen ikke fremlægger et forslag, vil følgende problemer opstå efter den 22. juli 2019:

- forbud mod aktiviteter på det sekundære marked (f.eks. videresalg, handel med brugte varer) for EEE, der for nylig er omfattet af anvendelsesområdet (det såkaldte »hard-stop«)
- afskaffelse af muligheden for at bruge reservedele til at reparere en undergruppe af EEE, der for nylig er omfattet af anvendelsesområdet, og som er markedsført før denne dato
- (forvridende) forskelsbehandling af ledningsforbundne, mobile ikke-vejgående maskiner i forhold til ellers identiske maskiner, der er batteri- eller motordrevne (p.t. udelukket fra RoHS's anvendelsesområde)
- de facto-forbud mod markedsføring af pibeorgler i EU (fordi de ikke er i overensstemmelse med RoHS pga. det bly, der anvendes for at frembringe den ønskede lyd).

Disse fire problemer kan påvirke EU-markedet, producenterne og borgerne og få negative økonomiske, miljømæssige, sociale og kulturelle konsekvenser.

Kommissionens forslag omhandler derfor håndteringen af de problemer med anvendelsesområdet, der ikke kan løses ved erstatning af stofferne eller ved undtagelser og vejledning, f.eks. for specifikke produktgrupper, hvor der er et konstant problem med overholdelse af reglerne, eller hvor bestemmelserne om anvendelsesområdet skaber markedsforvridninger, nemlig:

- aktiviteter på det sekundære marked for EEE henhørende under RoHS 2, der falder uden for anvendelsesområdet for RoHS 1
- reservedele til EEE henhørende under RoHS 2, der falder uden for anvendelsesområdet for RoHS 1
- friktionsdrevne, ledningsforbundne, mobile ikke-vejgående maskiner
- pibeorgler.

I forslaget tages der ligeledes hensyn til de erfaringer, der er høstet med gennemførelsen af RoHS 2, i overensstemmelse med de overordnede målsætninger og kravene om juridisk klarhed.

2.2. Konsekvensanalyse

2.2.1. Ifølge Kommissionens konsekvensanalyserapport vil det have følgende virkninger at genoprette det sekundære marked og øge tilgængeligheden af reservedele til visse former for elektrisk og elektronisk udstyr (EEE):

- En nedsættelse af omkostningerne og den administrative byrde for virksomhederne, heriblandt SMV'erne, og for de offentlige myndigheder.
- Yderligere markedsmuligheder for reparationserhverv og videresalg.
- Positive sociale virkninger, herunder for EU's sygehuse, som vil kunne spare omkring 170 mio. EUR efter 2019, fordi de beholder muligheden for at videresælge og købe brugt medicinsk udstyr.
- Miljøfordele i form af en reduktion af den samlede affaldsproduktion: Muligheden for at forlænge anvendelsen af EEE vil udskyde det tidspunkt, hvor udstyret er udtjent og skal bortskaffes, hvorved produktionen af affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE) også udskydes. I de fleste tilfælde er de miljømæssige virkninger ved produktionen af yderligere reservedele ubetydelige i sammenligning med fordelen ved, at udstyret som helhed forbliver i brug. Denne foranstaltning vil forebygge produktionen af mere end 3 000 ton farligt affald pr. år i EU, hvilket vil støtte initiativet om en cirkulær økonomi. En længere levetid for EEE vil ligeledes føre til yderligere besparelser i energi og råmaterialer.

3. Sammenhæng med de gældende regler

3.1. Ved at fokusere på aktiviteter på det sekundære marked sigter forslaget på atter at bringe RoHS 2 i fuld overensstemmelse med EU's generelle produktlovgivningsprincipper.

3.2. RoHS 2 gør det muligt for EEE, som er uden for anvendelsesområdet for RoHS 1, men som ikke overholder RoHS 2, fortsat at være tilgængeligt på markedet indtil den 22. juli 2019. Efter den dato vil både den første markedsføring og aktiviteter på det sekundære marked (f.eks. videresalg) af EEE, der ikke er i overensstemmelse med reglerne, imidlertid være forbudt. EEE, der er omfattet af dette »hard-stop« af aktiviteter på det sekundære marked, er medicinsk udstyr, overvågnings- og reguleringsinstrumenter og andet EEE, der for nylig er blevet omfattet af anvendelsesområdet. Denne hindring af aktiviteter på det sekundære marked stemmer ikke overens med den generelle harmonisering af EU's produktlovgivning. Kommissionen foreslår derfor at afskaffe dette »hard-stop« af aktiviteter på det sekundære marked.

3.3. RoHS 2 indeholder en undtagelse (til den generelle begrænsning af stoffer) for kabler og reservedele til reparation af udstyr, genbrug, opdatering af funktioner eller opgradering af kapacitet for de grupper af EEE, der gradvist bliver omfattet af anvendelsesområdet. Andet EEE, der for nyligt er blevet omfattet af anvendelsesområdet, (udover medicinsk udstyr og overvågnings- og reguleringsinstrumenter) er ikke opført. Dette gør det umuligt at anvende reservedele efter den 22. juli 2019 og udgør en ubegrundet forskelsbehandling. Kommissionen foreslår derfor at indføre en særlig bestemmelse med henblik på at udelukke reservedele fra begrænsningen af stoffer, således at det til enhver tid er muligt at reparere alt EEE under RoHS 2's anvendelsesområde, som er bragt i omsætning i EU.

3.4. I RoHS 2 oplistes 10 særlige former for udstyr, som er undtaget fra bestemmelserne om »åbent anvendelsesområde«. En af de typer udstyr, som er udelukket (»mobile ikke-vejgående maskiner, der udelukkende gøres tilgængelige til erhvervmæssig brug«), omfatter kun maskiner med en indbygget strømkilde. Bestemmelsen betyder, at to typer maskiner, som i øvrigt er identiske, betragtes som forskellige i henhold til to forskellige regelsæt af den ene årsag, at deres strømforsyning er forskellig (indbygget eller ekstern). Kommissionen foreslår at ændre definitionen af »mobile ikke-vejgående maskiner, der udelukkende gøres tilgængelige til erhvervmæssig brug« til også at omfatte friktionsdrevne maskiner.

3.5. Kommissionen foreslår ligeledes at tilføje pipeorgler til listen over udelukket udstyr grundet manglende alternativer til erstatning.

3.6. I henhold til RoHS 2 bør undtagelserne fra begrænsningen af stoffer være af en begrænset varighed.

3.7. Om end artikel 5, stk. 5, ikke indeholder en specifik frist for, hvornår Kommissionen skal træffe afgørelse om ansøgninger om nye undtagelser, er fristen for, hvornår Kommissionen skal træffe afgørelse om ansøgninger om fornyelse af en undtagelse, fastsat til at være senest seks måneder inden undtagelsen udløber, hvilket har vist sig ikke at kunne lade sig gøre i praksis. Kombineret med kravet om, at en ansøgning om fornyelse skal indgives senest 18 måneder før undtagelsens

udløb, betyder fristen, at Kommissionen skal træffe afgørelse om ansøgninger om fornyelse af gældende undtagelser inden for 12 måneder, efter at denne ansøgning er indgivet, medmindre der findes særlige forhold, der berettiger andre frister. Overholdelse af denne frist er praktisk talt umulig pga. de mange obligatoriske proceduremæssige skridt i vurderingen af ansøgningen om fornyelse. Bestemmelsen om fastsættelse af en frist for, hvornår Kommissionen skal træffe afgørelse om ansøgninger om fornyelse af en undtagelse, bør følgelig fjernes.

4. Sammenhæng med Unionens politik på andre områder

4.1. De foreslåede ændringer ændrer ikke på den grundlæggende tilgang ved RoHS 2 og dens overensstemmelse med anden lovgivning. RoHS 2 og REACH-forordningen er i tråd med hinanden, hvad angår samspillet mellem politikker.

4.2. RoHS 2 er ligeledes i overensstemmelse med anden produktrelateret lovgivning såsom Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/19/EU om affald af elektrisk og elektronisk udstyr og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/53/EF om udrangerede køretøjer. Anden EU-lovgivning kan indeholde selvstændige forpligtelser vedrørende brugsfasen af EEE, men der er ingen sammenfald med RoHS 2-forpligtelserne.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
